سئوال مشترک اگروفودنیوز از تنی چند از دست اندرکاران صنعت غذا/ اگر در دولت مسئولیتی داشتید برای توسعه کشاورزی و صنعت غذا چه کاری انجام می دادید؟

بخش کشاورزی یکی از بخش‌های مهم و تاثیرگذار در مقاوم سازی پایه‌های اقتصاد ملی، فراهم کننده مواد اولیه سایر بخش‌ها و تامین‌کننده امنیت غذایی کشور می‌باشد که نقش ویژه‌ای در گسترش صادرات غیرنفتی، ایجاد ارزش‌افزوده، ثبات اشتغال و گسترش سرمایه‌گذاری ایفا می‌کند.

شناخت و بهره‌گیری از ظرفیت بخش‌های مختلف اقتصادی بویژه بخش کشاورزی در جهت تحقق شعار سال جاری با عنوان جهش تولید، از ابعاد متعددی حائز اهمیت بوده و قابل بحث می‌باشد.

کشاورزی علاوه بر فرصت سازی برای توسعه سایر فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی کشور، موجبات کاهش اثرات تهدیدهای ملی نظیر تحریم‌های اقتصادی را فراهم ساخته و جایگاه راهبردی در ضربه‌گیری و خنثی‌سازی

حربه‌های اقتصادی دارد.

از طرفی دیگر ایران با وجود پتانسیل بالای بخش کشاورزی و مزیت نسبی اقلیمی می تواند با توسعه صادرات کالاهای مزیت دار، درآمد ارزی قابل توجهی را نصیب کشور کند تااز فشار بر منابع نفتی بکاهد.

اگر نگوییم مهم‌ترین اما یکی از مهم‌ترین کالاهای صادراتی ایران، محصولات کشاورزی است، محصولاتی که صادرات درست آن‌ها می‌تواند کشور را از دغدغه دلارهای نفتی خلاص کند، نکته‌ای که بسیاری از کارشناسان به آن باور دارند.

در شرایطی که ارزش پول ملی در برابر دیگر ارزها کاهش یافته، صادرات محصولات کشاورزی به سبب ورود ارز به کشور می تواند درآمد کشاورزان را به صورت تصاعدی افزایش دهد، به همین خاطر از مسئولان وزارت جهاد کشاورزی انتظار می رود که با اتخاذ تصمیمات مناسب و حمایت همه جانبه، بنیه اقتصادی بهره برداران را بالا برد تا چرخه اقتصاد کشاورزی بچرخد.

با توجه به اهمیت این موضوع و اینکه به تدریج به پایان دوره هشت ساله دولت تدبیر و امید نزدیک می شویم از تنی چند از کارآفرینان و صاحبنظران کشور در عرصه صنعت غذا و کشاورزی پرسیدیم که اگر شما در دولت و کابینه بودید برای توسعه کشاورزی چه می کردید؟ به پاسخ ها و پیشنهادات مورد توجهی رسیدیم که امید واریم مسئولین نیز اینبار با گوش شنوا در تصمیمات خود در این حوزه تجدیدنظر کرده و از پیشنهادات کارآفرینان کشور بیش از پیش استفاده کنند.

دکتر محمد حسینی (بنیانگذار و عضو هیئت مدیره انجمن علوم و صنایع غذایی ایران):

اگر عضوی از دولت بودم بی شک سعی میکردم ابتدا تحریم ها برداشته شود و سپس با تکیه بر فن آوری های داخلی و تقویت و حمایت نوآوران و مخترعین کشور به تولید داخلی کمک کنم ، این یک راهکار برای توسعه کشاورزی و حمایت از کارآفرینان برتر کشور است است .

دکتر ولی ملکی(رئیس هیئت مدیره شرکت صنایع شیر ایران،پگاه)

تفکر بر این باشد که در دولت وزیر می تواند هرکاری بکند، اشتباه است، بعنوان مثال در زمینه ی صنعت خودرو یک زمانی تصمیم گیری شد واردات به کل قطع شود و قیمتگذاری طور دیگری باشد، وزیر کاری نمی تواند بکند. حالا در مورد صنایع لبنی ، یک تصمیمی گرفته می شود، وزیر مربوطه به تنهایی چکار می تواند بکند؟ فقط می تواند دفاع کند. اینطور که اختیار صد درصدی داشته باشد، نیست. مخصوصا در زمان اولویتها موضوع فرق می کند بعنوان مثال دارو الویت اول در کشوراست که مثلا در تامین واکسن آنفولانزا با مشکل مواجهیم. اولویتهای بعدی ما اینست که صنایع خوابیده را فعال کنیم که تولیدمان بالا برود، نیاز به واردات ماشین آلات است، پول نمی توانیم تخصصیص دهیم ، ارز نمی توانیم بیاوریم. در زمان بحرانی یا **جنگ اقتصادی** باید متناسب با این شرایط بحث کرد.

دکتر ولی ملکی
ولی در روال عادی وزیر هم اختیارات دارد و هم در توسعه می تواند قدم اساسی بردارد و هم در سیاستگذاریهای آتی نیم قرن آینده. الان ما هشتاد میلیون جمعیت داریم اما در سی سال آینده صد و بیست میلیون نفر جمعیت خواهیم داشت، متناسب با آن برنامه ریزی کردیم؟ اینها را باید در نظر گرفت.

مهندس احمد فتح الهی(نایب رئیس هیئت مدیره انجمن علوم و صنایع غذایی ایران، رئیس هیئت مدیره شرکت سبزی ایران):

بخش کشاورزی با توجه به اهمیت اقتصادی و امنیتی فراوانی که دارد در دولت های گذشته خیلی مورد توجه قرار نگرفته است. کشاورزی در کشور ایران با داشتن ویژگی های بسیار از جمله چهار فصل بودن، توانایی زیادی برای تبدیل شدن به موتور محرکه اقتصادی و جایگزینی نفت را دارد.

اهمیت بخش کشاورزی در توسعه اقتصادی هر کشور بیانگر این واقعیت است که کشاورزی به عنوان اولین بخش اقتصاد و عرضه کننده عوامل اساسی زندگی بشر و بخش های دیگر اقتصاد است و در توسعه همه جانبه کشورها نقش مهمی را ایفا می کند و در یک جمله کشاورزی را مادر تمام نظام فعالیت ها و صنایع مورد نیاز ملت ها دانسته اند.

کشاورزی قادر خواهد بود که با تحصیل مازاد و جانبی گوناگون به اهداف توسعه و رشد اقتصادی دست پیدا کند.

بخش کشاورزی می تواند بخش های مختلف جامعه را تغذیه کند.

به طور خلاصه کشاورزی می تواند نقش خود را به اشکال زیر ایفا کند:

1. عرضه نیروی کار و سرمایه مازاد
2. تامین مواد غذایی و مواد خام صنعتی
3. **گسترش صادرات غیرنفتی** و تامین ارز خارجی
4. تهیه بازار برای کالاهای صنعتی سبک بالادستی و پایین دستی
5. تشویق سرمایه گذاری در **فعالیت های تولیدی و صنایع تبدیلی**
6. رونق مبادلات تجاری محصولات کشاورزی به عنوان موتور محرکه توسعه اقتصادی کشور

متاسفانه کشور ایران به عنوان یک کشور نفتی شناخته شده است و به دلیل اتکای به نفت به بخش کشاورزی توجه نشده است.

مهندس محسن احتشام (مدیرعامل گروه تولیدی و کشاورزی تروند زعفران قائن و رئیس شورای ملی زعفران) :

بنده اگر عضوی از کابینه دولت بودم برای توسعه بخش کشاورزی و صنایع غذایی ابتدا به طرح ریزی استراتژیک می پرداختم به نحوی که طرح ریزی را از اجرا جدا می کردم .یعنی فرایند اجرا را در تمام بخش ها به بخش خصوصی و تشکل های بخش خصوصی واگذار می کردم خود در دولت به طرح ریزی و برنامه ریزی می پرداختم و کنترل و نظارت می

کردم یعنی یک تقسیم ملی کار را شکل می دادم

یک تغییر ساختاری ایجاد می کردم که سازمانهای عریض و طویل را کوتاه می کردم تا سازمانها چابک و تخصصی می شدند تا فرایند تصمیم گیری کوتاه گردد تا تصمیم به موقع و تصمیم کارا و موثر گرفته شود .

با توجه به تغییر و تحولات سریع فضای کسب و کار و عدم بر خورداری از ثبات نسبی سبک مدیریت استراتژیک را انتخاب می کردم تا بتوانم استراتژی هایی تبیین کنم که در شرایط تغییر و تحول و بحران بتواند کشاورزی و صنایع غذایی ما را از چالش نجات داده و به سوی اهداف تعیین شده هدایت نماید .

مزیت های نسبی بخش کشاورزی را مورد توجه خاص قرار می دادم و منابع را فقط به این اختصاص می دادم ،کشاورزی تجاری را جایگزین کشاورزی سنتی می کردم تا از □□□ □□□□□ جلوگیری و زنجیره ازش شکل گیرد، واحدهای حمایت کننده و پشتیبانی کننده زنجیره ارزش را مورد توجه جدی قرار می دادم تا ارزش افزوده را بهفرایند اقتصادی بر گردانم

بدون نظر و مشورت بخش خصوصی و تشکل های تخصصی هر محصول بخش کشاورزی هیچ تصمیمی نمی گرفتم .هر گونه خرید توافقی و یا تضمینی را به تشکل های بخش خصوصی واگذار می کردم وقت خود را فقط صرف برنامه ریزی و نظارت می کردم ،صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی را در اولویت قرار می دادم و تمام زیر ساخت های انرا فراهم

می کردم .برای استفاده بهینه از آب و خاک استراتژی کشت برای هر استان بر اساس تجزیه و تحلیل محیط آن تبیین می کردم .

کشت **محصولات ارگانیک** را مورد توجه خاص قرار می دادم.

دکتر پرویز جهانگیری (رئیس هیئت مدیره انجمن افزودنیهای مواد غذایی و گروه صنعتی پارس استا):

مشکل عمده کشور، دولتی بودن کل سیستم است که این دولتی بودن باعث می شود که خودش را محق بداند که در همه بخش ها دخالت داشته باشد دستورالعمل تقریباً غیر کارشناسی صادر کند و نتیجه این کارها همینٍ مشکلاتی است که امروزه شاهد آن هستیم و می بینیم . ما تقریباً یک مقدار ناامید شدیم از پیشرفت و توسعه صنعت و کشاورزی. به دلیل اینکه دو دولت اخیر آنچه قانون در کوچک کردن دولت به آنها محول شده بود برعکس عمل کردند و دولت را بزرگتر هم کردند و چون دولت بزرگتر شد تعداد زیادی رو به استخدام خود درآورد که اینها با کمال تاسف کار بلد نبودند و هم از کار بی اطلاع بودند در نتیجه برای اینکه برای خودشان کار تراشی کنند متوسل به تدوین مقررات زائد وقوانین دست و پا گیر و مجموعه اینها باعث شد که نه تنها در این بخش نیز پیشرفت و توسعه نداشته باشیم بلکه به عقب هم برگشتیم و شاهدیم که می‌بینیم در سال‌های اخیر توسعه ما منفی بوده بنابراین این منفی بودن در حقیقت دلیل وجود مقررات و قوانین دست و پاگیر برای کار و توسعه است.

ما متاسفانه با یک سازمان سر کار نداریم ،صنعت به هر حال باید

یک متولی داشته باشه ولی ما شاهدیم که متولی های بیشماری کنار صنعت قرار گرفته اند که با هم ناهماهنگ هستند و هر کدام ساز خودشان را می‌زنند . حتی در وزارتخانه می‌بینیم که دخالت های متعدد از طرف ادارات مختلف صورت می‌گیرد و برخوردها هم سلیقه ایست هرکسی مسئولیت می گیرد سلیقه خود را اعمال می کند و کلا هیچکس نظرات و سلیقه دیگری را قبول ندارد و متاسفانه در کل یک وضع آشفته و به هم ریخته ایجاد شده است. به راحتی از آن نمی شود فارغ شد مگر با یک همت و عزم ملی.

هر بخشی را دست می گذاریم فقط مانع تراشی می بینیم . بعنوان مثال در سازمان محیط زیست ، که به وظیفه خود عمل نمی کند، این سازمان وظیفه دارد اگر مشکلی می بیند راهنمایی کند و تحقیق کنه راه حل ارائه بدهد ولی متاسفانه همه چیز با بگیر و ببند جریمه ختم می شود و کسی حاضر نیست که بیاد کار بکنه و حاصل کارش رو فقط پرداخت جریمه می بیند . پس خود به خودی مقدار معضلی که ما می بینیم صنایع یا تعطیل می شوند یا مشمول جریمه می شوند که انگیزه صاحب صنعت برای کار دیگر نخواهد بود. ناچار به تعطیلی می شود

اگر به قوانین ناکارآمد مالیاتی نگاه کنیم. یک مقدار زیادی در وزارت دارایی و امور اقتصادی مسائل را مجرد نگاه میکنند کاری ندارند که زیرساخت برای حرکت جهت کار نیست. بنابراین وقتی نیست به جای اینکه آن را اصلاح کنند، فقط متوسل به زور وشمشیر می شوند و مشکلات از این قبیل را شاهدیم که باعث میشود فساد کنار مالیات ایجاد شود و رشد بی‌رویه آن باعث می شود خود دولت هم به حقش نرسد. چون این کارهای اساسی را نکرده همه چی نیمه رها شده است که قانون گذاشتیم که این قانون قابلیت اجرایی ندارد و نمی‌توانیم حرکت خاصی را در این زمینه بکنیم. یا □□□□ □□□□□ □□ □□□ □□□□□ گذاشته اند و آنرا بعهده تولیدکننده گذاشته اند . که این خود معضل بزرگیست . یعنی چه مگر میشود بیاییم و کاری را بکنیم که از توان خودمون خارج است و بیاندازیم به دوش تولیدکننده .و مدیریت یک واحد در طول سه ماه فقط در این فکر است که حتی شده با قرض ، □□□□□ □□ □□□ □□□□□ پرداخت شود تا نکند مشمول جرایم مالیات ارزش افزوده نشود . نتیجه این است مدیر به جای اینکه فکر خود را وقف پیشرفت کار کند باید به فکر این باشد که چطور جریمه نشود.

در همه جای دنیا ارزش افزوده را از انتهای مصرف می گیرند ولی در

ایران بصورت پلکانی انجام می شود و این جز ضرر برای تولید کننده و جامعه چیزی در بر نخواهد داشت و نتیجه آن عدم توسعه کار از ترس جرایم ، افزایش بیکاری و گرانی محصولات خواهد بود که متاسفانه با توجه به پایین آمدن قدرت خرید مردم، طبقات پایینتر نمی توانند از محصولات غذایی مناسب برخوردار باشند و باعث ضعف سیتم ایمنی بدن در همین ایام شیوع کرونا باشیم .

تصمیم های نادرست و غیر کارشناسی دولت باعث مشکلات عمیق در جامعه خواهد بود . اگر بخواهیم شاهد پیشرفت جامعه در بخش های تولیدی باشیم دخالت دولت باید به حداقل برسد، کار به کاردان سپرده شود نه به مسایل سیاسی و ارتباطات بر گردد، مزاحمتها کم شود تامین اجتماعی، مالیات، محیط زیست مشکلاتشان را خودشان حل کنند و نه اینکه به گردن تولیدکننده بیاندازند.

ادامه ی وضع کنونی باعث کاهش تولید و تعطیلی کارخانجات خواهد بود و باعث گسترش فقر خواهد شد. در مورد صادرات هم به همچنین است یعنی ما به راحتی می توانیم کل صادرات نفت را با صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی جایگزین کنیم ولی متاسفانه همین دخالتها و قوانین دست و پا گیر جلوی صادرات را هم گرفته به طوریکه تحریم نقش به مراتب کمرنگ تری نسبت به این سوء مدیریت و تصمیم های اشتباه دارد.

سید احسان مصطفوی (مدیرعامل شرکت زعفران مصطفوی):

انچه یک سیستم را تعریف می کند نگرش کل نگری مدیران ارشد ان به

نظام پویای کشاورزی پایدار با برقراری ارتباط با کشورهای دانش محور در زمینه اقتصاد کشاورزی از یک سو و مهارت جز نگر در راستای اشتعال کشاورزی است اکنون زمان ان است تا با ارایه و اجرای مدل های جهانی با الگو برداری از سازمانهای جهانی به ایجاد فرصت های نوین و توسعه محور مبادرت ورزیم البته نکته اساسی ان بومی سازی در راستای تفاهم نامه با چند کشور هم راستا در تولیدات همگن است .چرا که کشاورزی ارتباط مستقیم با شرایط متنوع و متفاوت اقلیمی دارد که محصولات را منحصر به فرد می کند که اگر با استراتژی گسترش محصول یا گسترش بازار همسو گردد ثبات را به رشد و رشد را به توسعه تبدیل خواهد کرد .افتخار داریم که مبتکر یکی از این مدل های بین المللی به نام osec هستیم که با رویکرد منافع کلیه ذی نفعان صنعت تلاش در جهت خوشه های زعفرانی دارد.

حیدر توکلی شانجانی (رئیس هیئت مدیره گروه صنایع غذایی آی سودا):

ابتدا صنعت گر واقعی را شناسایی میکردم سپس به توسعه کشاورزی می پرداختم و ازنزدیک به تمامی بچه ها ازکلاس اول زحمت کشاورزان رابه بچه ها میفهماندم چطور گندم برنج وبقیه محصولات کشاورزی باکه زحمت ومشقتی بدست می آید ، یک روزهم برای کارکشاورزی میبردم که ازنزدیک کار سخت کشاورزی رالمس میکردن انوقت قدرمحصولات کشاورزی ازجمله گندم وبرنج را که نصف نان هاوبرنج هارا بیرون نمی ریختند. با این کار به نظرم از کودکی فرهنگسازی صورت می گرفت و از هدر رفتن محصولات غذایی جلوگیری می شد و حداقل مردم ۳۰ الی ۴۰درصد صرفه میکردند.

هیچ کس قدرچیزی راکه خود زحمتش رانکشد قدرآن رانمی داند.

یکی از ظرفیت‌های مورد غفلت مانده، زمین‌ها و امکانات منابع طبیعی کشور است. اگر با دهداریهای هر روستا صحبت شود که زمینهای منابع طبیعی آنجا را به زیر کشت ببرند در قالب شرکتهای تعاونی و برای آنها امتیازاتی در رابطه با عوامل تولید مانند تراکتور و کمباین و کود و … در نظر گرفته شود با یک روحیه جهادی میتوان حرکتهای خوبی را شاهد بود.

ما خودمان در شانجان خواستیم این کار را انجام دهیم که به دلیل عدم همراهی عوامل فعلا دست نگه داشته ایم.

[illegible] *(illegible):*

این موضوع باید از جوانب مختلف باید مورد بررسی قرار گیرد ولی بطور خلاصه به نظر من استفاده از تجربیات و پتانسیل بخش خصوصی صاحبنظر درکنار سیستم حاکمیتی برنامه ها را مشخص خواهد کرد.

مهندس محسن نقاشی(رئیس هیئت مدیره شرکت به سبز و دبیر فدراسیون تشکلهای بخش کشاورزی و صنایع غذایی):

بارها گفتیم چون اجرایی نشده بازهم میگویم برای پیشرفت تولید و صنعت و کشاورزی باید کار را تخصصی انجام داد موفقیت شانسی نیست علت موفقیت تخصص و اندیشه و تلاش است متاسفانه سالها ست شاهد هستیم دست اندرکاران بخش کشاورزی متخصص نبودند استفاده از متخصص هم این نیست که استاد دانشگاهی که در دانشگاه موفق هست حتما در وزارت هم موفق خواهد بود .اگر وزیر ورزش در ورزش موفق نسبی داشته یا نداشته چرا اصرار هست در دوره بعد ایشان حتما وزیر باشد و باید مثلا با رشته تخصصی ساختمان وزیر کشاورزی شود

صنعت و کشاورزی قطعا باید تخصصی باشد مگر یک مهندس آب و خاک میتواند کار یک پزشک را کند و عمل جراحی کند ؟ و همین شکل هر مهندس مکانیک یا ساختمان یا ورزش ویا هنر نمیتواند مدیریت صنعت ویا کشاورزی را بعهده بگیرد .

دکتر چمران گفته بود فرد باتقوا هیچوقت کار غیر تخصصی را نمی پذیرد.حالا غیر متخصص میاید سر کار لااقل افراد باتجربه رو جمع کند جلسه بگذارد و از تجربیات آنها استفاده کند .قانون بهبود محیط کسب و کار تکلیف را روشن کرده و کلیه مراکز دولتی را ملزم کرده که از تشکل‌ها در مورد امور نظر سنجی کند ولی اینکار متاسفانه نمی شود .

جلساتی که معاون اموراقتصادی وزارت کشور با تشکلها و واحدهای تولیدی دارد از وزارتخانه های ذیربط تولید بیشتر هست،وزارت صنعت و معدن و تجارت و بازرگانی واقعا در کدامیک از این قسمت‌ها موفق بوده در امور فولاد و معدن و خودرو خودش موفق نبوده چرا امور بازرگانی کشاورزی به این وزارت خانه سپرده شد.

در بخش خصوصی مدیری که موفق باشد و مسلط به کارهای محوله باشد کار بیشتری سپرده میشود ولی صنایع چه کارنامه موفقیت آمیزی داشته است ؟چرا اینقدر تعارف و تعریف های کذب داریم؟ اگر وزارتخانه ای کارش خوب است تجلیل بشود و اگر ناتوان هست هم گفته شود.

درمعاونت غذا ودارو ، غذا واقعا چه ربطی به دارو دارد؟همیشه معاونت هم یک پزشک هست این تخصص هست ؟؟ آیا پزشکی ربطی به غذا و کشاورزی دارد؟نهایتا برای ارتقای کشاورزی و صنایع غذایی کار باید تخصصی شود وباید از تشکلها و پیشکسوتان نظر خواهی شود